

การสื่อสารทางการเมืองและสังคมในซีรีส์เกาหลีเรื่อง Queen Maker (ฉันทะบันราชินี)

Political and Society Communication of the Korean Drama “Queen Maker”

น้ำผึ้ง พลัฒ์นิล¹, วิทยา วัฒนเมธา²

ปริญญญา จรุงโรจน์³, อารีรัตน์ ใจประดับ⁴, บุญยวีร์ เกษขุนทด⁵

¹คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, Namphung.pl@northbkk.ac.th

²คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, witthaya.watt@northbkk.ac.th

³คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, parinya.ja@northbkk.ac.th

⁴คณะดิจิทัลมีเดีย และศิลปะภาพยนตร์, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, Areerutl.j@bu.ac.th

⁵คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, bunyawee.ke@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องการสื่อสารทางการเมืองและสังคมในซีรีส์เกาหลีเรื่อง Queen Maker (ฉันทะบันราชินี) มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การสื่อความหมายและการตีความโดยรวมของซีรีส์เกาหลี Queen Maker ในมุมมองทางการเมืองและสังคม โดยใช้แนวคิดโครงสร้างการเล่าเรื่อง สัญญาวิทยา และการสื่อสารการเมืองเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ อันเป็นการศึกษาตัวบทสื่อร่วมสมัยที่แสดงถึงการต่อสู้เพื่ออำนาจทางการเมือง บทบาทของผู้หญิงในสังคม และการแข่งขันในระบบทุนนิยม ผ่านกลวิธีการเล่าเรื่องที่ซับซ้อนและการใช้สัญญาที่หลากหลาย การเลือกศึกษาซีรีส์เรื่องนี้เป็นการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากเป็นสื่อบันเทิงที่ได้รับความนิยมในระดับนานาชาติ และมีการนำเสนอประเด็นทางการเมืองและสังคมอย่างเด่นชัด

ผลการศึกษาก่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างการเล่าเรื่องของซีรีส์ในมิติทางสังคมและการเมือง การถอดรหัสสัญญาคำที่แฝงในเนื้อหา ตลอดจนกระบวนการสื่อสารทางการเมืองที่ดำเนินผ่านสื่อบันเทิงร่วมสมัย อันจะนำไปสู่ความเข้าใจถึงอิทธิพลของซีรีส์ต่อการสร้างความคิด ทศนคติ และการรับรู้ของผู้ชมในบริบทของสังคมร่วมสมัย และเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของอุตสาหกรรมสื่อเกาหลีใต้ในฐานะเครื่องมือในการผลิตซ้ำหรือวิพากษ์อุดมการณ์ทางสังคมและการเมืองผ่านการสื่อสารโดยนัยอย่างมีพลัง

คำหลัก: การสื่อสารทางการเมืองและสังคม, สัญญาทางการเมือง, โครงสร้างการเล่าเรื่อง, ซีรีส์เกาหลี

Abstract

This study, titled Political and Social Communication in the Korean Series Queen Maker, aims to analyze the meaning-making and interpretation of the Korean drama Queen Maker from political and social perspectives. The research applies concepts of narrative structure, semiotics, and political communication as theoretical frameworks to explore how the series functions as a contemporary media text. It highlights struggles for political power, the role of women in society,

and competition within the capitalist system, conveyed through complex storytelling and diverse symbolic representations. The series was selected through purposive sampling, as it has gained international popularity and distinctly presents political and social themes.

The findings offer an understanding of the narrative structure in relation to socio-political dimensions, the decoding of embedded semiotic elements, and the mechanisms of political communication in contemporary entertainment media. This contributes to a broader comprehension of how such series influence viewers' thoughts, attitudes, and perceptions within modern society. Additionally, the study reflects the role of the South Korean media industry as a powerful tool in reproducing or critiquing social and political ideologies through implicit communication.

Keywords: Political and Society Communication, Political Semiotics, Narrative Structure, Korean Drama

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาพยนตร์เป็นรูปแบบหนึ่งของกระบวนการสื่อสารของมนุษย์ ภาพยนตร์ในฐานะสื่อมวลชนมีความสำคัญสำหรับสมาชิกของสังคมและสังคมโดยรวมในหลายด้าน เช่น เป็นปัจจัยหนึ่งในการกำหนดแนวทางการดำเนินชีวิตของประชาชน และรูปแบบทางสังคม เป็นตัวเร่งให้ประชาชนเกิดการเปลี่ยนแปลง ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม และเป็นผู้ส่งเสริมและถ่ายทอดมรดกทางสังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น (ภาภิติดี ตรีสกุล, 2554) จะเห็นได้ว่า ภาพยนตร์ไม่ได้มีบทบาทเพียงแต่การให้ความบันเทิงเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทในการชักจูงและสะท้อนสังคมผ่านทางเนื้อหาบางประการที่ถูกนำเสนอ กาญจนา แก้วเทพ (2542) กล่าวถึงคุณลักษณะของสื่อภาพยนตร์เอาไว้ว่า ภาพยนตร์เป็นสื่อชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นมาเพื่อมอบความบันเทิงให้แก่ผู้ชมเป็นหลัก โดยได้ผสมองค์ประกอบทางศิลปะที่มีอยู่แล้วในสังคมจากศิลปะแขนงอื่น ๆ มารวมกัน เช่น วิธีการเล่าเรื่องแบบนวนิยาย การแสดงละครเวที เพลง และดนตรีจากเพลงพื้นบ้าน เป็นต้น ทำให้ภาพยนตร์ได้รับฉายานามว่า “ศิลปะแขนงที่เจ็ด” อย่างไรก็ตาม ในอีกด้านหนึ่งของคุณลักษณะของภาพยนตร์ก็เป็นสื่อที่สร้างอิทธิพล และโน้มน้าวใจต่อคนดูให้เกิดความเชื่อหรือคล้อยตามได้ เช่น สร้างความบันเทิงให้คนดูมีความสุข หรือ สร้างภาพความหดหู่เพื่อทำให้คนดูเกิดอาการเศร้าตาม ซึ่งภาพยนตร์บางเรื่องอาจมีสัญญาณบางอย่างแฝงไว้ที่ทางค่ายผู้ผลิตหรือผู้กำกับต้องการสื่อสารทั้งทางตรงหรือทางอ้อมเพื่อเปลี่ยนความคิดหรือสร้างทัศนคติในเรื่องที่ต้องการสื่อสารเพื่อส่งถึงคนดูโดยตรง จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าภาพยนตร์บางเรื่องมีประเด็นที่สื่อสารให้คนดูได้รับรู้มากกว่าความบันเทิง เช่น ประเด็นทางสังคม วัฒนธรรม และการเมือง กำจร หลุยยะพงศ์ (2556) ได้กล่าวถึงความหมายของภาพยนตร์ว่า “ภาพยนตร์เป็นเสมือนกระจกที่สะท้อนความเป็นไปในสังคม ภาพยนตร์ถูกบรรจุด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับสังคม อาจจะเป็นข้อเท็จจริง (Fact) ทั้งในอดีตและปัจจุบัน หรืออาจเป็นมุมมองทางสังคมจากผู้ผลิต”

สาธารณรัฐเกาหลี หรือเกาหลีใต้ใช้สื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการเผยแพร่วัฒนธรรมไปสู่ประชาคมโลก จนก่อให้เกิดกระแสวัฒนธรรมสมัยนิยมเกาหลี (Korean Popular Culture) ซึ่งได้รับการยอมรับและเป็นที่ชื่นชอบในวงกว้าง ปรากฏการณ์นี้ค่อย ๆ แผ่ขยายอิทธิพลไปยังประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน วัฒนธรรมสมัยนิยมเกาหลีได้เติบโตอย่างต่อเนื่องผ่านอุตสาหกรรมบันเทิง ไม่ว่าจะเป็นซีรีส์โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และดนตรีเคป็อป (K-pop) ซึ่งส่งผลให้เกิดความนิยมในด้านอื่น ๆ ตามมา มนทิรา ธาตาอำนวยชัย (2565) ศึกษาซีรีส์เกาหลีกับการสะท้อนภาพสังคมในปี 2020 (2563) พบว่า ซีรีส์เกาหลีเดินทางมาสู่ยุคใหม่ที่มีพล็อตใหม่ (Plot) ที่สะท้อนภาพสังคมในปัจจุบันมากกว่าพล็อตเดิมที่พูดถึงเรื่องโรแมนติก และมักจะถูกผลิตซ้ำ ๆ ในปี 2563 เริ่มเห็นเนื้อเรื่องแปลกใหม่ที่มุ่งหน้าไปสู่ความดุเดือด การช่วงชิงอำนาจ สืบสวนสอบสวน และสะท้อนปมปัญหาสังคม

ซีรีส์เกาหลีเรื่อง Queenmaker (ฉันทะบันราชินี) ได้รับความนิยมอย่างมากทั้งในเกาหลีใต้และระดับโลก หลังจากเปิดตัวบน Netflix เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2566 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสัปดาห์แรกของการออกอากาศ ซีรีส์นี้สามารถครองอันดับ 1 บนชาร์ตซีรีส์ภาษาต่างประเทศของ Netflix ด้วยยอดชมสูงถึง 15.87 ล้านชั่วโมงในสัปดาห์ของวันที่ 10-16 เมษายน 2566 ข้อมูลคะแนนวิจารณ์บนเว็บไซต์ Rotten Tomatoes ของ Queenmaker (ฉันทะบันราชินี) ได้รับคะแนนวิจารณ์จากนักวิจารณ์ 100% และคะแนนจากผู้ชม 91% ซึ่งสะท้อนถึงการตอบรับที่ดีจากทั้งนักวิจารณ์และผู้ชม ซีรีส์เกาหลีเรื่อง Queenmaker (ฉันทะบันราชินี) นำแสดงโดย คิม ฮี แอ และ มุน โซริ กำกับโดย โอ จินชอก และเขียนบทโดย มุน จียอง เล่าเรื่องราวของผู้หญิงสองคนที่ร่วมมือกันในการต่อสู้ทางการเมือง โดยมีการวางแผนและกลยุทธ์ช่วงชิงอำนาจทางการเมืองที่ซับซ้อน

การสื่อสารทางการเมืองและสังคมในซีรีส์เกาหลี เรื่อง Queen Maker (ฉันทะบันราชินี) มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การสื่อความหมาย และการตีความโดยรวมของซีรีส์เกาหลีเรื่อง Queen Maker (ฉันทะบันราชินี) ในมุมมองการเมืองและสังคม โดยอาศัยแนวคิดทางรัฐศาสตร์และนิเทศศาสตร์เป็นกรอบวิเคราะห์ ได้แก่ แนวคิดการสื่อสารการเมือง (Political Communication) แนวคิดสัญวิทยา (Semiology) และแนวคิดโครงสร้างการเล่าเรื่อง (Narrative Structure) ซึ่งเลือกกลุ่มตัวอย่างซีรีส์เกาหลีเรื่อง Queen Maker (ฉันทะบันราชินี) แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากมีการสื่อสารเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง และสังคมอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องอำนาจ เพศ และการแข่งขันในสนามการเมือง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์การสื่อความหมาย และการตีความโดยรวมของซีรีส์เกาหลีเรื่อง Queen Maker (ฉันทะบันราชินี) ในมุมมองการเมืองและสังคม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงโครงสร้างการเล่าเรื่องของซีรีส์เกาหลีเรื่อง Queen Maker (ฉันทะบันราชินี)
2. ได้ทราบถึงสัญวิทยาทางการเมืองและสังคมของซีรีส์เกาหลีเรื่อง Queen Maker (ฉันทะบันราชินี)

3. ได้ทราบถึงกระบวนการสื่อสารทางการเมืองของซีรีส์เกาหลีเรื่อง Queen Maker (ฉันทะบันราชินี)

กรอบแนวคิด

1. แนวคิดโครงสร้างการเล่าเรื่อง (Narrative Structure)

การเล่าเรื่องเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นควบคู่กับมนุษย์และสังคมตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน ปรากฏในหลายรูปแบบ เช่น ภาพเขียน นิทาน ภาพยนตร์ ฯลฯ โดย Bordwell & Thompson (2013) ให้ความหมายว่า การเล่าเรื่องคือห่วงโซ่ของเหตุการณ์ที่สัมพันธ์กันด้วยเหตุและผลภายในช่วงเวลาและพื้นที่หนึ่ง ตามแนวคิดของ รุจิเรข คชรัตน์ (2542) องค์ประกอบสำคัญของการเล่าเรื่องประกอบด้วยโครงเรื่อง (Plot) การลำดับเหตุการณ์อย่างมีเหตุผล แก่นเรื่อง (Theme) แนวคิดหลักหรือสารที่ผู้สร้างต้องการสื่อความขัดแย้ง (Conflict) แรงขับเคลื่อนของเรื่อง ตัวละคร (Character) ผู้ดำเนินเรื่อง บทสนทนา (Dialogue) ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ค่านิยม ผ่านคำพูดของตัวละคร ฉาก (Setting) เวลาและสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ สะท้อนบริบทหรืออารมณ์ เช่น ฉากธรรมชาติ ฉากประดิษฐ์ ฉากตามยุคสมัย หรือฉากเชิงนามธรรม ตอนจบ (Ending) รูปแบบการปิดเรื่อง ได้แก่ หักมุม โศกนาฏกรรม สุขนานุกรม สะท้อนความจริงชีวิต (เปิดจบ) และมุมมองในการเล่าเรื่อง (Point of View) วิธีเล่าเรื่องผ่านสายตาผู้เล่า

ในการศึกษาซีรีส์เกาหลี Queen Maker (ฉันทะบันราชินี) การวิเคราะห์ผ่านโครงสร้างการเล่าเรื่องช่วยให้เข้าใจพลวัตของอำนาจ การต่อสู้ทางการเมือง และบทบาทของผู้หญิงในสังคมร่วมสมัยอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น โดยการจัดลำดับเหตุการณ์ใน Queen Maker ยังเน้นการใช้จุดเปลี่ยนของเรื่อง (turning point) เพื่อกระตุ้นอารมณ์และเปลี่ยนแปลงทิศทางของเรื่องราว ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่าเป็นกลวิธีในการโน้มน้าวผู้ชมให้คล้อยตามกับความชอบธรรมของตัวละครฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง โดยเฉพาะในบริบทของการเมืองและอำนาจ การเล่าเรื่องจึงไม่ใช่เพียงการนำเสนอ “อะไรเกิดขึ้น” แต่ยังรวมถึงการนำเสนอ “มุมมอง” ที่ผู้ผลิตต้องการให้ผู้ชมรับรู้ การนำแนวคิดโครงสร้างการเล่าเรื่องมาประยุกต์ใช้ในการวิจัย จึงเป็นวิธีที่ช่วยให้เข้าใจถึงวิธีที่ซีรีส์สร้างความหมาย ถ่ายทอดประเด็นทางสังคม

2. แนวคิดสัญวิทยาวิทยา (Semiology)

สัญวิทยา (Semiology หรือ Semiotics) เป็นศาสตร์ที่ศึกษาระบบความหมายของสัญญาณ ซึ่งหมายถึงสิ่งใดก็ตามที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดหรือแทนความหมายในระดับต่าง ๆ แนวคิดนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคม วัฒนธรรม และการสื่อสาร เนื่องจากมนุษย์จำเป็นต้องพึ่งพาสัญญาณในการเข้าใจและสื่อสารซึ่งกันและกัน สัญญา สัญญาวิวัฒน์ และ ชาย สัญญาวิวัฒน์ (2551) อธิบายว่า สัญลักษณ์หรือสัญญาณมีบทบาทสำคัญต่อการดำรงอยู่ของมนุษย์ในฐานะปัจเจกบุคคลและในระดับสังคมโดยรวม โดยสัญญาณเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้ในการถ่ายทอดความหมายเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน ความสามารถในการใช้สัญญาณจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มนุษย์สามารถอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม และร่วมกันพัฒนาอารยธรรมขึ้นมาได้อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ความหมายของสัญญาณมิได้ตายตัว หากแต่แปรเปลี่ยนไปตามบริบทของแต่ละวัฒนธรรม ในทำนองเดียวกัน ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2545) ได้นิยามคำว่า “สัญญาณ” ว่าหมายถึง พาหนะในการ

บรรทุกความหมายไปสู่ผู้รับสาร โดยสัญญาณจะต้องมีลักษณะเป็นรูปธรรม เช่น วัตถุ หรือเสียง ที่สามารถสัมผัสได้ สัญญาณประกอบด้วยสององค์ประกอบหลัก ได้แก่ “ตัวหมาย” (signifier) ซึ่งเป็นรูปธรรมที่รับรู้ได้ และ “ตัวหมายถึง” (signified) ซึ่งคือความหมายที่เกิดขึ้นในจินตนาการหรือความคิดของผู้รับสาร ความสัมพันธ์ระหว่างสององค์ประกอบนี้ไม่ได้เกิดขึ้นตามธรรมชาติ แต่เป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นจากประสบการณ์ การเรียนรู้ และการยอมรับร่วมกัน สัญญาณจึงไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่ “ภาษา” เท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงวัตถุ ภาพ เสียง หรือสิ่งใดก็ตามที่สามารถก่อให้เกิดความหมายได้ โดยอาศัยการเปรียบเทียบหรือความแตกต่างกับสิ่งอื่น และเป็นที่เข้าใจตรงกันในสังคมหนึ่ง ๆ

แนวคิดนี้สอดคล้องกับการอธิบายของโรแลนด์ บาร์ธส์ (Roland Barthes) นักสัญวิทยาชาวฝรั่งเศส ซึ่งได้พัฒนาระบบการวิเคราะห์สัญญาณให้มีมิติเชิงลึกมากยิ่งขึ้น โดยแบ่งระดับของการสร้างความหมายออกเป็นสองระดับ ได้แก่ ระดับแรก คือ ความหมายโดยตรง (Denotative Meaning) ซึ่งเป็นการสื่อสารที่เข้าใจได้ทันทีจากลักษณะภายนอกของตัวสัญญาณ เช่น วัตถุ บุคคล หรือภาพ ระดับที่สอง คือ ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) ซึ่งสะท้อนถึงค่านิยม ความเชื่อ ความรู้สึก หรืออุดมการณ์ที่ซ่อนอยู่ ซึ่งผู้รับสารต้องอาศัยประสบการณ์และบริบทวัฒนธรรมในการตีความ

จากแนวคิดดังกล่าว การวิเคราะห์ความหมายของสัญญาณจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาสื่อร่วมสมัย เช่น ภาพยนตร์หรือซีรีส์ ซึ่งล้วนเป็นผลผลิตของบริบททางวัฒนธรรม สังคมและการเมือง ในการศึกษาซีรีส์เกาหลี Queen Maker (ฉันจะปั้นราชินี) ผู้วิจัยใช้แนวคิดสัญวิทยาในการวิเคราะห์ตัวบท (text) เช่น ตัวละคร ฉาก แสง สี และเสียง ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีทั้งความหมายโดยตรง (ที่ผู้ผลิตต้องการสื่อโดยตรง) และความหมายโดยนัย (ที่สะท้อนค่านิยมและบริบททางสังคม) การถอดรหัสเหล่านี้จำเป็นต้องมีความเข้าใจในบริบทของสื่อ วัฒนธรรม และผู้ชมอย่างรอบด้าน เพื่อให้สามารถตีความความหมายแฝงได้อย่างลึกซึ้ง

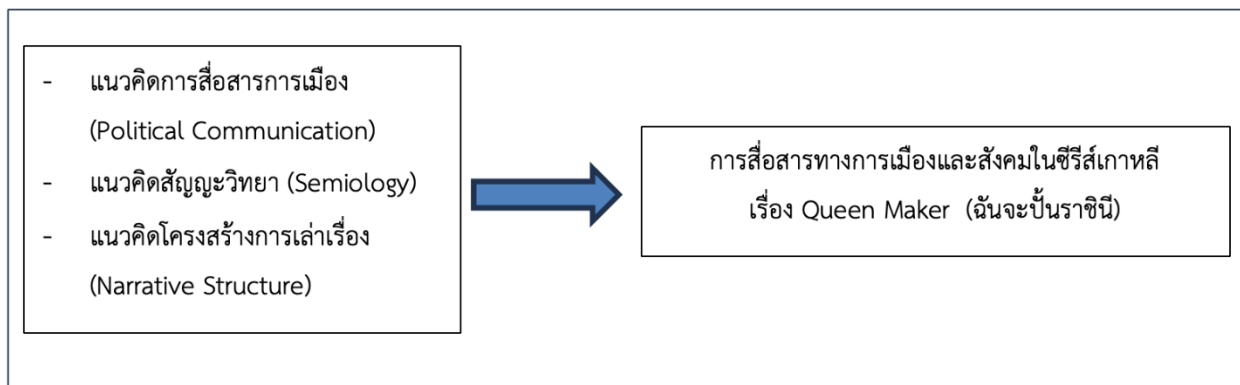
3. แนวคิดการสื่อสารการเมือง (Political Communication)

การสื่อสารการเมือง (Political Communication) เป็นกระบวนการถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสาร ความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ หรือความคิดเห็นทางการเมือง จากแหล่งหนึ่งไปยังอีกแหล่งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อโน้มน้าว ชักจูง หรือสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองให้กับสาธารณชน โดยทั่วไป การสื่อสารการเมืองเกิดขึ้นในหลายระดับ ไม่ว่าจะเป็นในระดับบุคคล ระดับพรรคการเมือง ระดับสื่อมวลชน หรือแม้แต่ในระดับโครงสร้างของรัฐ และมักดำเนินไปผ่านช่องทางต่าง ๆ ทั้งสื่อดั้งเดิม (Traditional Media) เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ และสื่อใหม่ (New Media) เช่น โซเชียลมีเดีย หรือสื่อบันเทิงอย่างภาพยนตร์และซีรีส์ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสร้างภาพแทน (Representation) ของการเมืองในสายตาสาธารณชน ตามแนวคิดของ McNair (2003) การสื่อสารการเมืองหมายถึง “การส่งสารที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ทั้งที่มาจากนักการเมือง พรรคการเมือง นักกิจกรรม ประชาชนทั่วไป และสื่อมวลชน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อโน้มน้าวพฤติกรรมทางการเมืองของกลุ่มเป้าหมาย” ขณะที่ Gurevitch และ Blumler (1990) มองว่าการสื่อสารการเมืองไม่ใช่เพียงการถ่ายทอด

ข้อมูล แต่ยังเป็นเวทีของการต่อรองทางอำนาจ การผลิตความหมาย และการแสดงอุดมการณ์ของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม ผ่านกระบวนการผลิตซ้ำหรือทำท่ายกอบคิดที่มีอยู่เดิม

ในบริบทของสื่อบันเทิงร่วมสมัย เช่น ภาพยนตร์หรือซีรีส์ การสื่อสารการเมืองมักเกิดขึ้นในลักษณะของการสื่อสารโดยนัย (Implied Political Communication) โดยประเด็นทางการเมืองจะถูกแทรกซึมผ่านการเล่าเรื่อง ตัวละคร ฉาก และบทสนทนา ซึ่งสามารถถ่ายทอดอุดมการณ์ หรือชี้นำท่าทีต่อสถานการณ์ทางสังคมและการเมืองได้อย่างแนบเนียน ซีรีส์จึงทำหน้าที่ไม่เพียงเป็นสื่อบันเทิง แต่ยังเป็นเครื่องมือทางอุดมการณ์ (Ideological Apparatus) ที่ช่วยหล่อหลอมความคิด ความเชื่อ และอัตลักษณ์ของผู้ชมในระยะยาว

ในการศึกษาซีรีส์เกาหลี Queen Maker (ฉันทะบันราชินี) การสื่อสารการเมืองสามารถวิเคราะห์ได้จากการแสดงให้เห็นถึงกลยุทธ์การหาเสียง การจัดวางภาพลักษณ์ของนักการเมือง การขับเคลื่อนวาทกรรมผ่านสื่อ และการเผชิญหน้าระหว่างอำนาจรัฐกับพลเมือง ซึ่งสะท้อนภาพความขัดแย้งระหว่างระบบทุนนิยมกับความยุติธรรมทางสังคมอย่างชัดเจน ซีรีส์เรื่องนี้จึงเป็นตัวอย่างสำคัญของสื่อบันเทิงที่ไม่เพียงเล่าเรื่องชีวิตของตัวละคร แต่ยังวิพากษ์ระบบการเมืองผ่านภาษาสัญลักษณ์ โครงสร้างการเล่าเรื่อง และภาพแทนทางอุดมการณ์อย่างชัดเจนและลุ่มลึก

ภาพ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) ซีรีส์เกาหลีเรื่อง Queen Maker (ฉันทะบันราชินี) ซึ่งเลือกกลุ่มตัวอย่างซีรีส์เกาหลีเรื่อง Queen Maker (ฉันทะบันราชินี) แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากมีการสื่อสารเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง และสังคมอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องอำนาจ เพศ และการแข่งขันในสนามการเมือง ซีรีส์เรื่องนี้มีโครงสร้างการเล่าเรื่องที่น่าสนใจ และนับเป็นมิติใหม่ของวงการซีรีส์เกาหลีที่ฉีกจากกรอบเนื้อเรื่องเน้นความรักใส ๆ ระหว่างหนุ่ม-

สาวแบบเดิม ๆ หันมานำเสนอเรื่องราวสุดเข้มข้นจริงจังของพลังผู้หญิงและเส้นทางการเมือง ซึ่งเข้ากับสถานการณ์การเมืองของประเทศไทยในขณะนั้น (2566) ที่หลายคนกำลังจับตามองการเลือกตั้งรัฐบาลชุดใหม่ที่กำลังเกิดขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สังเกต (Observation) จากการรับชมภาพยนตร์ซีรีส์เกาหลี เรื่อง Queen Maker (ฉันจะปั้นราชินี) ผ่านแพลตฟอร์มวิดีโอสตรีมมิ่งเน็ตฟลิก (Netflix) จำนวน 11 ตอน และรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับซีรีส์จากอินเทอร์เน็ต รวมทั้งบทความ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

1. ข้อมูลตัวบท (Textual Data) คือ การรับชมซีรีส์ตั้งแต่ต้นจนจบ จำนวน 11 ตอน แล้วนำมาวิเคราะห์ว่า โครงเรื่อง (Plot) แก่นเรื่อง (Theme) ความขัดแย้ง (Conflict) ตัวละคร (Character) ฉาก (Setting) บทสนทนา (Dialogue) มุมมองในการเล่าเรื่อง (Point of view) และตอนจบ (Ending) หรือปิดเรื่องเป็นอย่างไร
2. แหล่งข้อมูลอื่น ๆ คือ ค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต บทวิเคราะห์ บทความ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้การวิเคราะห์นั้นเป็นรูปแบบของการวิจัยเอกสาร (Documentary research) และการเรียบเรียงบรรยายแบบพรรณนา (Descriptive analysis)

ภาพ 2 โปสเตอร์ ซีรีส์ Queenmaker ฉันจะปั้นราชินี (ซีรีส์ Netflix)

หมายเหตุ : จาก <https://drama.kapook.com/view267754.html>

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1. โครงสร้างการเล่าเรื่อง 2. สัญญาทางการเมืองและสังคม และ 3. กระบวนการสื่อสารทางการเมือง

1. โครงสร้างการเล่าเรื่องในซีรีส์ Queen Maker (ฉันจะป็นราชินี) ถูกออกแบบอย่างประณีต โดยมีองค์ประกอบหลักที่ส่งเสริมให้เรื่องราวมีความเข้มข้นและสะท้อนประเด็นทางการเมืองและสังคมร่วมสมัยได้อย่างมีนัยยะสำคัญ ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ความขัดแย้ง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก ตอนจบ และมุมมองการเล่าเรื่อง ซึ่งแต่ละองค์ประกอบทำหน้าที่เชื่อมโยงเนื้อหาเข้าด้วยกันอย่างสอดคล้อง สร้างความลุ่มลึกให้กับเนื้อเรื่อง

1.1 โครงเรื่อง (Plot) โครงเรื่องดำเนินไปบนฐานของการต่อสู้ทางการเมืองระหว่าง ฮวังโดอี ผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์ และ โอคยองซุก ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีจุดยืนด้านความยุติธรรม เนื้อเรื่องขับเคลื่อนผ่านกลยุทธ์ในการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง การเปิดโปงเบื้องหลังของผู้มีอำนาจ และการชี้ให้เห็นถึงโครงสร้างทางสังคมที่ไม่เท่าเทียมในเกาหลีใต้

1.2 แก่นเรื่อง (Theme) แก่นเรื่องสำคัญคือการตั้งคำถามเกี่ยวกับอำนาจ ภาพลักษณ์ และบทบาทของผู้หญิงในโลกการเมือง ตัวเรื่องมุ่งเน้นไปที่การเปลี่ยนผ่านของผู้หญิงจากผู้ถูกกดขี่สู่ผู้ทรงอิทธิพล พร้อมกับการตั้งคำถามต่อระบบชายเป็นใหญ่และชนชั้นทางสังคม

1.3 ความขัดแย้ง (Conflict) ความขัดแย้งในเรื่องมีทั้งระดับภายนอก ได้แก่ การต่อสู้แย่งชิงตำแหน่งทางการเมือง และระดับภายใน ได้แก่ ความขัดแย้งในจิตใจของตัวละครหลักที่ต้องเลือกระหว่างความภักดี ความถูกต้อง และผลประโยชน์ส่วนตัว

1.4 ตัวละคร (Character) ตัวละครหลักอย่างฮวังโดอีและโอคยองซุก ถูกสร้างให้มีมิติที่ซับซ้อน โดยฮวังโดอีแสดงถึงผู้หญิงที่ผ่านการเปลี่ยนแปลงจากการเป็นส่วนหนึ่งของอำนาจ มาสู่ผู้ผลักดันการเปลี่ยนแปลง ในขณะที่โอคยองซุก เป็นตัวแทนของเสียงจากชนชั้นล่างที่ลุกขึ้นท้าทายโครงสร้างทางอำนาจ

1.5 บทสนทนา (Dialogue) บทสนทนาในเรื่องถูกใช้เป็นเครื่องมือหลักในการเปิดเผยประเด็นทางอุดมการณ์และโครงสร้างสังคม ภาษาที่ใช้ในบทสนทนาสะท้อนถึงการต่อสู้ทางอำนาจอย่างชัดเจน และยังเน้นย้ำความตึงเครียดระหว่างตัวละคร

1.6 ฉาก (Setting) ฉากในซีรีส์ถูกออกแบบให้สอดคล้องกับบริบททางการเมือง เช่น ห้องประชุมสภานิติบัญญัติ และสำนักงานของผู้มีอำนาจ ทั้งหมดสะท้อนให้เห็นโครงสร้างอำนาจและการตัดสินใจในระดับสูง

1.7 ตอนจบ (Ending) ตอนจบของซีรีส์สื่อสารถึงการเปลี่ยนแปลงทางอำนาจผ่านการเลือกตั้ง โดยเน้นการเปลี่ยนผ่านจากการเมืองที่ขับเคลื่อนด้วยผลประโยชน์ ไปสู่การเมืองที่มุ่งเน้นความยุติธรรมและความโปร่งใส บทสรุปของตัวละครแสดงให้เห็นถึงการสละอดีตเพื่ออนาคตที่ดีกว่า

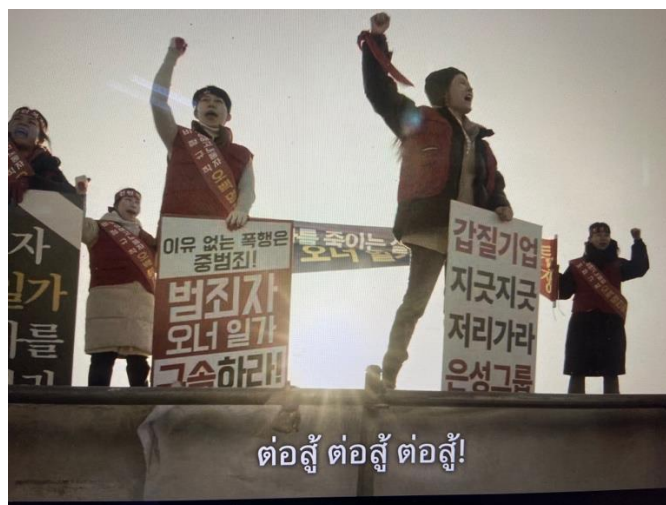
1.8 มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View) ซีรีส์ใช้มุมมองแบบบุคคลที่สาม ทำให้ผู้ชมสามารถมองเห็นพัฒนาการของตัวละครและความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางการเมืองได้อย่างรอบด้าน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เนื้อเรื่องมีความลุ่มลึก

2. สัญลักษณ์ทางการเมืองและสังคมของซีรีส์เกาหลีเรื่อง Queen Maker (ฉันจะป็นราชินี)

จากการวิเคราะห์เนื้อหาในซีรีส์เกาหลีเรื่อง Queen Maker (ฉันจะป็นราชินี) พบว่า ซีรีส์เรื่องนี้ใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เป็นเครื่องมือสำคัญในการสะท้อนประเด็นทางการเมืองและสังคมที่ลุ่มลึกและมีนัยยะ โดยการสร้างสัญลักษณ์ผ่านองค์ประกอบต่าง ๆ ของตัวบท ไม่ว่าจะเป็นตัวละคร ฉาก แสง สี เครื่องแต่งกาย หรือแม้แต่บทสนทนา ล้วนมี

ความหมายเชิงสัญลักษณ์ทั้งในระดับความหมายโดยตรง (Denotative Meaning) และความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) ซึ่งสามารถถอดรหัสได้ภายใต้บริบทของวัฒนธรรม สังคม และการเมืองร่วมสมัย

2.1 สัญลักษณ์อำนาจและการครอบงำในเรื่อง การใช้องค์ประกอบของสำนักงานการเมือง ห้องประชุมใหญ่ หรืออาคารสูงในตัวเมือง ถูกใช้เป็นฉากหลังเพื่อสะท้อนถึงโครงสร้างอำนาจของชนชั้นนำที่ครอบงำการเมืองและเศรษฐกิจของเกาหลีใต้ ความสูงของอาคาร หรือการจัดวางมุมกล้องจากล่างขึ้นบน เป็นตัวแทนของการมอง “อำนาจ” ในฐานะที่สูงส่ง เข้าถึงยาก และเป็นระบบที่ถูกจัดวางไว้อย่างเข้มแข็ง

ภาพ 3 ตัวละคร “โอคยองชุก” ทำท่ายกมือขึ้นในฉากที่ชายมีบทบาทสูงกว่าในทางการเมือง
หมายเหตุ : จาก แพลตฟอร์มวิดีโอสตรีมมิ่งเน็ตฟลิก (Netflix) ซีรีส์ Queen Maker (ฉันจะปั้นราชินี) ตอนที่ 1

2.2 สัญลักษณ์ของเพศและบทบาทของสตรี การเป็นผู้นำหญิงของตัวละคร “โอคยองชุก” ซึ่งทำท่ายกมือขึ้นในฉากที่ชายมีบทบาทสูงกว่าในทางการเมือง ถือเป็นการใช้ตัวละครในฐานะสัญลักษณ์ของการเปลี่ยนแปลงทางเพศและความเท่าเทียมในสังคม ตัวละครผู้หญิงถูกนำเสนอให้มีความสามารถ ความเข้มแข็ง และจิตสำนึกทางสังคม สัญลักษณ์นี้จึงสะท้อนแนวคิดเรื่อง “เฟมินิสต์การเมือง” (Political Feminism) ที่เรียกร้องให้ผู้หญิงมีบทบาทในโครงสร้างอำนาจมากยิ่งขึ้น

ภาพ 4 ตัวละคร “โอคยองชุก” ปราศรัยจุดยืนเรื่องจริยธรรม และการใช้สื่อเป็นเครื่องมือทางการเมือง

หมายเหตุ : จาก แพลตฟอร์มวิดีโอสตรีมมิงเน็ตฟลิก (Netflix) ซีรีส์ Queen Maker (ฉันทะปิ่นราชินี) ตอนที่ 7

2.3 สัญญาของความขัดแย้งเชิงอุดมการณ์ การเผชิญหน้าระหว่างตัวละครหลักที่มีจุดยืนแตกต่างกันในเรื่องจริยธรรม ความยุติธรรม และการใช้สื่อเป็นเครื่องมือทางการเมือง แสดงให้เห็นถึงการต่อสู้ระหว่าง “อุดมการณ์ประชาธิปไตย” กับ “การเมืองแบบอำนาจนิยม” ซึ่งสื่อถึงการต่อสู้ระหว่างความเปลี่ยนแปลงและโครงสร้างเดิม สัญญาเช่น ป้ายหาเสียง การปราศรัย หรือสื่อมวลชนในเรื่อง ถูกนำเสนออย่างมีนัยยะ เพื่อวิพากษ์บทบาทของสื่อและอำนาจในสังคมประชาธิปไตยร่วมสมัย

2.4 สัญญาของการเปลี่ยนผ่านและการต่อต้าน สี แสง และเสียง ที่ใช้ในซีรีส์ยังมีบทบาทในการสร้างสัญญาที่แสดงถึงการเปลี่ยนผ่านทางการเมือง เช่น สีเทาเข้มของฉากในองค์กรเก่า สื่อถึงความแข็งแกร่งต่างของระบบ ขณะที่แสงธรรมชาติหรือโทนอุ่นที่ใช้ในฉากของโอคยองซุก บ่งชี้ถึงความหวัง ความโปร่งใส และพลังของการต่อต้าน

ภาพ 6 ตัวละคร “โอคยองซุก ปราศรัยสะท้อนสภาพปัญหาทางสังคมในเกาหลีใต้เช่นระบบทุนผูกขาดและความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ที่ยังฝังรากลึกในสังคม

หมายเหตุ : จาก แพลตฟอร์มวิดีโอสตรีมมิงเน็ตฟลิก (Netflix) ซีรีส์ Queen Maker (ฉันทะปิ่นราชินี) ตอนที่ 11

2.5 บริบททางสังคมและการเมืองร่วมสมัย ซีรีส์ยังสะท้อนสภาพปัญหาทางสังคมในเกาหลีใต้ เช่น การคอร์รัปชัน ความไม่เท่าเทียมทางโอกาส และความสิ้นศรัทธาต่อระบบการเมืองผ่านการเล่าเรื่องและการวางสัญญาต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์จริง นอกจากนี้ยังแฝงการวิพากษ์ต่อระบบทุนผูกขาดและความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ที่ยังฝังรากลึกในสังคม

2.6 แนวคิดสัญญาวิทยาในการวิเคราะห์ซีรีส์ Queen Maker (ฉันทะปิ่นราชินี) แสดงให้เห็นว่าสื่อบันเทิงสามารถทำหน้าที่เป็นกระจกสะท้อนและวิพากษ์สังคมได้อย่างทรงพลัง การอ่านสัญญาทั้งในเชิงรูปธรรมและนามธรรม ช่วยเปิดเผยมิติที่ซ่อนอยู่ของเรื่องราว ซึ่งเกี่ยวพันกับอำนาจ ชนชั้น เพศ และระบบการเมือง การศึกษาสัญญาทางการเมืองและสังคมจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการเข้าถึงความหมายแฝงที่อยู่ภายใต้ผิวหน้าของเรื่องเล่าและภาพยนตร์ร่วมสมัย

3. กระบวนการสื่อสารทางการเมือง

ชีรีส์ Queen Maker (ฉันทะป็นราชินี) แสดงให้เห็นกระบวนการสื่อสารทางการเมืองที่ซับซ้อน ผ่านกลยุทธ การจัดการภาพลักษณ์ และการนำเสนอวาทกรรมทางอำนาจในสนามเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารที่เกิดขึ้นในกระบวนการสร้างผู้นำหญิงให้กลายเป็น “ราชินี” ทางการเมือง ภายใต้บริบทของสังคมเกาหลีที่มีการแบ่งชนชั้นและความไม่เท่าเทียมทางเพศอย่างลึกซึ้ง

3.1 กลยุทธการสื่อสาร (Communication Strategy) ตัวละครหลัก ฮวังโดอี ทำหน้าที่เป็นผู้วางกลยุทธในการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองให้กับ โอคยองซุก โดยอาศัยเทคนิคการสื่อสารที่ผสมผสานระหว่างสื่อมวลชน การจัดฉากทางการเมือง (political staging) และการจัดวางสาร (framing) เพื่อสร้าง “เรื่องเล่า” ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกิดความรู้สึกเชื่อมโยงกับผู้สมัครอย่างมีนัยสำคัญ การสื่อสารของฮวังโดอีแสดงให้เห็นถึงการใชจิตวิทยาการเมือง การเลือกใช้คำพูด และการควบคุมภาพที่ออกสู่สาธารณะอย่างรอบคอบและเจาะจง

3.2 การต่อสู้เชิงวาทกรรม (Discursive Contestation) ในเรื่องมีการนำเสนอการปะทะกันของวาทกรรมหลัก ได้แก่ วาทกรรมของ “ความยุติธรรม” ซึ่งนำโดยโอคยองซุก กับวาทกรรมของ “ความมั่นคง” และ “อำนาจ” ซึ่งเป็นของฝ่ายตรงข้ามอย่างแบคแจมิน การสื่อสารในลักษณะนี้ไม่เพียงแต่แสดงจุดยืนของผู้สมัคร แต่ยังชี้ให้เห็นถึงการควบคุมวาทกรรมในพื้นที่สาธารณะ ว่าฝ่ายใดสามารถครอบครองพื้นที่ความหมายได้มากกว่ากัน

3.3 สื่อมวลชนและโซเชียลมีเดีย (Media and Social Media) สื่อมีบทบาทสำคัญในการเป็นตัวกลางของการสื่อสารทางการเมืองในเรื่อง โดยเฉพาะการใช้สื่อเพื่อควบคุมกระแส การปล่อยข่าวเชิงลบหรือบวก และการปั่นกระแสในโลกออนไลน์ ชีรีส์นำเสนอภาพของการใช้โซเชียลมีเดียอย่างเป็นระบบ ทั้งในแง่การสร้างแคมเปญ การบิดเบือนข่าวสาร และการโจมตีคู่แข่ง ซึ่งสอดคล้องกับบริบทการเมืองจริงในยุคดิจิทัล ที่สื่อกลายเป็นทั้งเครื่องมือและสนามรบทางการเมือง

3.4 การสื่อสารเพื่อการปลุกเร้า (Mobilizing Communication) ชีรีส์ Queen Maker (ฉันทะป็นราชินี) ยังเน้นการสื่อสารที่มีเป้าหมายเพื่อปลุกเร้า (mobilize) ฐานเสียง เช่น การปราศรัย การแสดงออกต่อสาธารณชน และการสื่อสารในกิจกรรมรณรงค์ ซึ่งแสดงให้เห็นความพยายามในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผ่านเรื่องเล่าที่มีพลังทางอารมณ์ เช่น ความเจ็บปวดของประชาชน ความอยุติธรรม หรือความหวังในการเปลี่ยนแปลง โดยเน้นการใช้เรื่องราวส่วนตัวเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

3.5 การสื่อสารในเชิงโครงสร้างอำนาจ (Communication and Power Structure) การสื่อสารทางการเมืองในชีรีส์นี้ยังสะท้อนถึงการต่อสู้เชิงโครงสร้างระหว่างชนชั้นนำกับกลุ่มที่พยายามท้าทายอำนาจเดิม ตัวอย่างเช่น ฮวังโดอีในฐานะอดีตคนในระบบ กลับเลือกใช้ความรู้และกลยุทธเพื่อล้มล้างระบบที่เคยปกป้องซึ่งสะท้อนการสื่อสารเชิงอุดมการณ์ที่ต่อต้านโครงสร้างอำนาจที่ไม่เป็นธรรม และส่งเสริมแนวคิดแบบประชาธิปไตยและความเท่าเทียม

การสื่อสารทางการเมืองในชีรีส์ Queen Maker (ฉันทะป็นราชินี) ถูกใช้เป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนเนื้อเรื่อง และยังเป็นกลไกสำคัญในการวิพากษ์ระบบการเมืองที่มีความเหลื่อมล้ำ ผ่านการนำเสนอรูปแบบการสื่อสารที่หลากหลาย ทั้งเชิงกลยุทธ วาทกรรม สื่อ และอารมณ์ ชีรีส์เรื่องนี้ไม่เพียงแต่นำเสนอการเมือง

ในฐานะ “การเลือกตั้ง” เท่านั้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นการเมืองในฐานะ “การสื่อสาร” ที่มีบทบาทในการกำหนดความเป็นจริงในสังคมอย่างชัดเจน

สรุปผลการวิจัย

การสื่อสารทางการเมืองในซีรีส์เกาหลีเรื่อง Queen Maker (ฉันทะปั่นราชินี) โดยวิเคราะห์ผ่านโครงสร้างการเล่าเรื่อง สัญลักษณ์ทางการเมืองและสังคม และกระบวนการสื่อสารทางการเมือง พบว่า ซีรีส์เรื่องนี้สามารถถ่ายทอดประเด็นทางการเมืองร่วมสมัยของสังคมเกาหลีใต้ได้อย่างลุ่มลึกและมีประสิทธิภาพในเชิงสื่อสาร

โครงสร้างการเล่าเรื่องมีความซับซ้อนและประณีต โดยใช้กลวิธีทางศิลปะเพื่อเน้นย้ำประเด็นทางอำนาจ ความยุติธรรม และบทบาทของผู้หญิงในระบบการเมือง สัญลักษณ์ทางการเมืองและสังคมในเรื่องได้รับการออกแบบอย่างมีนัยยะ ทั้งในเชิงพื้นที่ ตัวละคร แสง สี และวัตถุ เพื่อสะท้อนความไม่เสมอภาคทางชนชั้น เพศ และโครงสร้างอำนาจที่ครอบงำสังคม ขณะที่กระบวนการสื่อสารทางการเมืองที่ปรากฏในเรื่อง ครอบคลุมตั้งแต่การจัดการภาพลักษณ์ การสร้างวาทกรรม การใช้สื่อมวลชนและโซเชียลมีเดีย ตลอดจนการปลุกเร้าทางอารมณ์ ซึ่งล้วนมีบทบาทสำคัญในการสร้าง “เรื่องเล่า” ทางการเมืองที่ทรงพลัง

การวิเคราะห์ซีรีส์ Queen Maker (ฉันทะปั่นราชินี) ให้ข้อค้นพบที่สำคัญใน 3 ด้านหลัก ดังนี้

1. โครงสร้างการเล่าเรื่อง (Narrative Structure)

ซีรีส์ Queen Maker (ฉันทะปั่นราชินี) ใช้โครงสร้างการเล่าเรื่องที่ซับซ้อนและประณีต สร้างความเข้มข้นด้วยการผสมผสานเรื่องการเมืองเข้ากับพัฒนาการของตัวละครหญิงที่ทรงพลัง

ตาราง 1 โครงสร้างการเล่าเรื่อง (Narrative Structure)

โครงสร้างการเล่าเรื่อง (Narrative Structure)	
โครงเรื่อง	ดำเนินผ่านการต่อสู้เชิงกลยุทธ์ของผู้หญิงในสนามการเมือง สะท้อนการต่อสู้กับอำนาจที่กดทับ
แก่นเรื่อง	เน้นประเด็นความยุติธรรม ภาพลักษณ์ และการลุกขึ้นสู้ของผู้หญิงท่ามกลางโครงสร้างชายเป็นใหญ่
ความขัดแย้ง	ผสมผสานทั้งความขัดแย้งภายนอก (อำนาจ) และภายใน (ศีลธรรมและความภักดี) อย่างลึกซึ้ง
ตัวละคร	สะท้อนพลังการเปลี่ยนแปลงของผู้หญิงและการเมืองฐานราก
บทสนทนาและฉาก	เป็นเครื่องมือในการเปิดโปงโครงสร้างอำนาจและอุดมการณ์
ตอนจบ	นำเสนอการเปลี่ยนผ่านเชิงอุดมการณ์และความหวังในการเมืองที่โปร่งใส
มุมมองการเล่าเรื่อง	ใช้บุคคลที่สามเพื่อให้ผู้ชมเข้าใจพลวัตของอำนาจและความเปลี่ยนแปลงอย่างครอบคลุม

2. สัญญาทางการเมืองและสังคม (Political and Social Semiotics)

ชีรีส์ Queen Maker (ฉันทะปิ่นราชินี) ใช้ “สัญญา” อย่างหลากหลายเพื่อถ่ายทอดความหมายเชิงลึกเกี่ยวกับอำนาจ ชนชั้น เพศ และอุดมการณ์

ตาราง 2 สัญญาทางการเมืองและสังคม (Political and Social Semiotics)

สัญญาทางการเมืองและสังคม (Political and Social Semiotics)	
สัญญาอำนาจ	อาคารสูง มุมกล้อง และสถานที่ราชการสะท้อนชนชั้นนำที่กุมอำนาจ
สัญญาเพศ	ตัวละครหญิงเป็นตัวแทนของการเปลี่ยนแปลงและเฟมินิสม์ทางการเมือง
สัญญาอุดมการณ์	การปะทะกันของ “ความยุติธรรม” กับ “ความมั่นคง” วิพากษ์การเมืองเชิงอำนาจนิยม
สัญญาแสงสีเสียง	ใช้สร้างบรรยากาศของการเปลี่ยนผ่าน และตอกย้ำความหวัง-ความขัดแย้ง
บริบทสังคม	สะท้อนปัญหาเชิงโครงสร้างของสังคมเกาหลี เช่น คอร์รัปชัน ความเหลื่อมล้ำ และทุนผูกขาด
แนวคิดสัญญาวิทยา	แสดงให้เห็นว่าสื่อบันเทิงไม่ใช่เพียงเพื่อความบันเทิง แต่ยังสามารถทำหน้าที่เป็นเครื่องมือวิเคราะห์โครงสร้างทางอำนาจได้อย่างทรงพลัง

3. กระบวนการสื่อสารทางการเมือง

ชีรีส์ Queen Maker (ฉันทะปิ่นราชินี) เสนอภาพการสื่อสารทางการเมืองในเชิงลึก โดยแสดงให้เห็นการสร้างภาพลักษณ์ การต่อสู้เชิงวาทกรรม บทบาทของสื่อและโซเชียลมีเดีย การใช้เรื่องเล่าส่วนตัวเพื่อปลุกเร้าความรู้สึก และการต่อต้านระบบอุปถัมภ์ ทั้งหมดนี้ชี้ให้เห็นว่าการเมืองไม่ใช่เพียงการเลือกตั้ง แต่คือกระบวนการต่อรองเชิงอำนาจผ่านการสื่อสาร

ตาราง 3 กระบวนการสื่อสารทางการเมือง

กระบวนการสื่อสารทางการเมือง		
หัวข้อ	ประเด็นสำคัญ	ตัวอย่างในเรื่อง Queen Maker
กลยุทธ์การสื่อสาร (Communication Strategy)	การสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองผ่านการใช้สื่อ การจัดฉากทางการเมือง และการวางกรอบเนื้อหา	ฮวังโด้ออกแบบการสื่อสารของโศคยองซุกให้มี “เรื่องเล่า” ที่ประชาชนเข้าถึงได้ เช่น ภาพลักษณ์ของทนายความนักสู้เพื่อความยุติธรรม
การต่อสู้เชิงวาทกรรม (Discursive Contestation)	การต่อสู้กันระหว่างวาทกรรม “ความยุติธรรม” กับ “ความมั่นคงและอำนาจ” เพื่อยึดครองพื้นที่ความหมายในสังคม	โศคยองซุกแทนค่านิยมประชาธิปไตยต่อต้านการกดขี่ ส่วนแบคแจมินเน้นอำนาจและความมั่นคง

กระบวนการสื่อสารทางการเมือง		
หัวข้อ	ประเด็นสำคัญ	ตัวอย่างในเรื่อง Queen Maker
สื่อมวลชนและโซเชียลมีเดีย (Media and Social Media)	การใช้สื่อและโซเชียลมีเดียอย่างเป็นระบบในการสร้างกระแส ข่าวดราม่า และการโจมตีคู่แข่ง	ทีมของฮวังโดอีควบคุมกระแสออนไลน์ ปลุ่ยข่าวบวกให้ผู้สมัครและโต้กลับข่าวลบอย่างรวดเร็ว
การสื่อสารเพื่อการปลุกเร้า (Mobilizing Communication)	การใช้การสื่อสารเพื่อปลุกเร้าฐานเสียงด้วยเรื่องเล่าที่สร้างแรงจูงใจและความหวัง	การปราศรัยและแคมเปญของโอคยอง ชูกั่นเรื่องส่วนตัวของประชาชน ความเจ็บปวด และการเรียกร้องการเปลี่ยนแปลง
การสื่อสารในเชิงโครงสร้างอำนาจ (Communication and Power Structure)	การสื่อสารที่ท้าทายโครงสร้างอำนาจเดิม และส่งเสริมอุดมการณ์ประชาธิปไตย	ฮวังโดอีใช้กลยุทธ์ที่เคยอยู่ในระบบเพื่อโค่นอำนาจเก่าอย่างบริษัทอื่นของ และสนับสนุนผู้สมัครที่เป็นทางเลือกใหม่

ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้ในการวางแผนสื่อสารการเมือง โดยเน้นการใช้เรื่องเล่าและอารมณ์เพื่อเชื่อมโยงกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ต่อยอดการศึกษาวาทกรรมทางการเมืองในโลกดิจิทัล โดยเฉพาะบทบาทของโซเชียลมีเดียในการกำหนดความหมายและการครอบงำอุดมการณ์ และการประยุกต์ใช้แนวคิดสัญญาวิทยา กับสื่อร่วมสมัยอื่น ๆ เพื่อทำความเข้าใจกลไกการผลิตอำนาจ ความหมาย และอุดมการณ์ที่แฝงอยู่ในสื่อ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า Queen Maker มิใช่เพียงซีรีส์แนวการเมืองเพื่อความบันเทิง แต่เป็น “พื้นที่การสื่อสาร” ที่นำเสนอการเมืองในฐานะกระบวนการของการต่อรองอำนาจและความหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของสังคมเกาหลีใต้ที่มีความซับซ้อนทางวัฒนธรรมและโครงสร้างอำนาจแบบอนุรักษนิยม ซีรีส์เรื่องนี้เสนอภาพของผู้หญิงที่ท้าทายระบบชายเป็นใหญ่และระบบทุนผูกขาด ผ่านการเล่าเรื่องเชิงวิพากษ์ (critical narrative) และการใช้สัญญาที่ซ้อนทับความหมายทางสังคม การเมือง และเพศ

ในเชิงทฤษฎี ซีรีส์เรื่องนี้สะท้อนแนวคิดของ การสื่อสารทางการเมืองแบบวิพากษ์ (critical political communication) ที่ไม่ได้จำกัดเฉพาะการถ่ายทอดนโยบายหรือภาพลักษณ์ แต่เป็นกระบวนการผลิตและต่อรองวาทกรรมภายใต้บริบททางอำนาจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้กลยุทธ์การสื่อสาร การจัดฉาก (political staging) และการเล่าเรื่อง (narrative framing) เพื่อสร้างแรงโน้มถ่วงเชิงอารมณ์และอุดมการณ์กับผู้ชม

ข้อเสนอแนะ

เชิงทฤษฎีและวิชาการ

งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าการวิเคราะห์ซีรีส์หรือสื่อบันเทิงผ่านแนวคิดสื่อสารการเมืองและสัญญาวิทยาสามารถเปิดเผยมิติทางอำนาจและวาทกรรมที่แฝงอยู่ในเรื่องเล่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรส่งเสริมการศึกษาเชิงวิพากษ์ในสื่อบันเทิงร่วมสมัยในวงการนิเทศศาสตร์และรัฐศาสตร์

เชิงนโยบายและสื่อมวลชน

ผู้ผลิตสื่อควรตระหนักถึงศักยภาพของสื่อบันเทิงในฐานะเครื่องมือสื่อสารทางการเมือง และพัฒนาการเล่าเรื่องที่กระตุ้นการตั้งคำถามต่อระบบอำนาจและความไม่เป็นธรรมในสังคม มากกว่าการมุ่งสร้างความบันเทิงเพียงอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

ควรมีกาศึกษาเปรียบเทียบกับสื่อบันเทิงในบริบทอื่น เช่น ประเทศที่มีระบบการเมืองต่างกัน หรือศึกษาอิทธิพลของการรับชมซีรีส์ลักษณะนี้ต่อทัศนคติของผู้ชม โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องเพศ อำนาจ และประชาธิปไตย

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. (2542). การวิเคราะห์สื่อ: แนวคิดและเทคนิค. กรุงเทพฯ: เอดิสัน เพรส โปรดักส์.
- กัจจกร หลุยยะพงศ์. (2556). ภาพยนตร์กับการประกอบสร้างสังคม ผู้คน ประวัติศาสตร์ และชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คมชัดลึก. (2566, เมษายน 21). กระแสแรง! 'Queenmaker' ฉันทะปิ่นราชินี' ซีรีส์ ดีแพลตฟอร์มการเมืองร้อนระอุ. คมชัดลึก. สืบค้นจาก <https://www.komchadluek.net/entertainment/foreign-entertainment/547261Komchadluek>
- ชาย สัญญาวิวัฒน์. (2551). การวิเคราะห์ภาพยนตร์และสื่อ: ความคิดและทฤษฎี (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พงษ์ทัช จิตวิบูลย์, & เกษตรชัย และหิม. (2556). ทัศนคติ แรงจูงใจ และความชื่นชอบในการบริโภคสื่อของนักศึกษา
- ที่มีพฤติกรรมการแต่งกายเลียนแบบสื่อบันเทิงเกาหลี. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 31(1), 209–220.
- ภาทิติ ดิเรศกุล. (2554). หลักนิเทศศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 7). นนทบุรี: ห้างหุ้นส่วนจำกัดเพิร์นข้าหลวง พรินติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- ภูเบศร์ สมุทรจักร. (2554). Hallyu...วัฒนธรรมส่งออก เรื่องไม่ใหม่ แต่ไม่เคยจืด และยังไม่จบ. วารสารเพื่อการเพิ่ม

- ผลผลิต, 16(90), 33–37.
- มนทิรา ธาตาอำนวยชัย. (2565). ศึกษาซีรีส์เกาหลีกับการสะท้อนภาพสังคมในปี 2020. วารสารการสื่อสารมวลชน และวัฒนธรรม, 13(2), 45–67.
- มติชนออนไลน์. (2566, เมษายน 29). Queenmaker ฉันทะบันราชินี ซีรีส์ 'การเมือง' ที่สุดท้ายก็ไม่ต่างจาก 'การแสดง'. มติชนออนไลน์. สืบค้นจาก <https://thestandard.co/queenmaker-netflix-political-series/>
- รุจิเรข คชรัตน์. (2542). การเล่าเรื่องในภาพยนตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ. (2566). นโยบายส่งเสริม Soft Power ของเกาหลีใต้. สืบค้นจาก <https://www.ditp.go.th/post/126705>
- สุนทร ชุตินทรานนท์, & ธัญยศ โลพัฒนานนท์. (2561). การสร้างภาพลักษณ์ผ่านสื่อบันเทิงกับก้าวอย่างสู่ประเทศไทย 4.0: ศึกษากรณีซีรีส์โทรทัศน์เกาหลีใต้. รายงานการวิจัย. กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2545). ทฤษฎีการสื่อสารและการวิเคราะห์สื่อ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Barthes, R. (1972). *Mythologies* (A. Lavers, Trans.). Hill and Wang. (Original work published 1957)
- Blumler, J. G., & Gurevitch, M. (1990). *The uses of mass communications: Current perspectives on gratifications research*. Sage Publications.
- Bordwell, D., & Thompson, K. (2013). *Film art: An introduction* (10th ed.). McGraw-Hill Education.
- Chandler, D. (2007). *Semiotics: The basics* (2nd ed.). Routledge.
- Hall, S. (1980). Encoding/decoding. In S. Hall, D. Hobson, A. Lowe, & P. Willis (Eds.), *Culture, media, language* (pp. 128–138). Routledge.
- McNair, B. (2017). *An introduction to political communication* (6th ed.). Routledge.
- Netflix. (2023, April 14). *Queenmaker: The Making of a Queen*. Netflix. <https://www.netflix.com/title/81012345>
- Rotten Tomatoes. (2023). *Queenmaker: The Making of a Queen*. Rotten Tomatoes. <https://www.rottentomatoes.com/tv/queenmaker-the-making-of-a-queen>